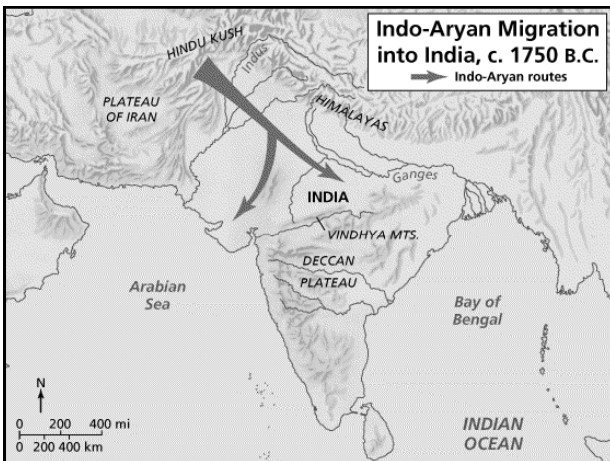

เทพปกรณัม

ที่มาของเทพเจ้าอินเดีย

อารยัน (Aryan) ชาวผิวขาวที่อพยพจากเอเชียกลางเข้าสู่บริเวณลุ่มน้ำสินธุ ทางตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียเมื่อ 1,500 ปีก่อนคริสตกาล

ที่มาของเทพเจ้าอินเดีย

ชาวอารยันได้สร้างคัมภีร์พระเวท (Veda) ขึ้น เป็นคัมภีร์
ที่ส่วนหนึ่งกล่าวถึงเทพเจ้า ซึ่งรวมถึงเทพของชนพื้นเมืองเดิม
ของอินเดีย คือพวกทาสหรือมีลักษณะ และเทพของพวกอารยัน

ที่มาของเทพเจ้าอินเดีย

- มีการจัดแบ่งเทพออกเป็น 3 ประเภท 33 องค์
1. เทพที่สถิตอยู่บนสวรรค์ เช่น เทยาส วรุณะ สุริยะ วิษณุ อุษา
 2. เทพที่สถิตอยู่ในอากาศ เช่น อินทร มารุตะ รุทระ
 3. เทพที่สถิตอยู่บนพื้นดิน เช่น อัคนิ โสมะ ยมะ

ที่มาของเทพเจ้าอินเดีย

เทพในช่วงแรก คือในคัมภีร์ฤคเวท
เทพเจ้าต่างๆ เกือบทั้งหมดเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ
ที่สมมุติให้มีตัวตน (บุคลาธิษฐาน) เช่น *สุรย* (ดวงอาทิตย์)
อัคนิ (ไฟ) *วายุ* (ลม) *อุษส* (แสงอุษา)

ที่มาของเทพเจ้าอินเดีย

แสดงว่าชาวอารยันสมัยนั้น มีความเป็นอยู่ใกล้ชิดและผูกพันกับธรรมชาติเป็นอย่างมาก ธรรมชาติที่มีอำนาจหรืออิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตจึงถูกสมมุติขึ้นเป็นเทพเจ้า ซึ่งต้องสวดสรรเสริญ อ้อนวอน ถวายเครื่องสังเวยเพื่อให้เทพเจ้าโปรด หรือให้อภัยในความผิด ตลอดจนอำนาจสิ่งที่ดีงาม เช่น ความรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง มีอายุยืน มีชัยชนะ มีลูกชายจำนวนมาก

ที่มาของเทพเจ้าอินเดีย

ช่วงถัดมา เทพเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากปรากฏการณ์ธรรมชาติมาเป็นเทพอย่างแท้จริง ชื่อและหน้าที่ของเทพเจ้าก็เริ่มห่างไกลจากภาวะธรรมชาติ

ที่มาของเทพเจ้าอินเดีย

ที่สำคัญคือ เดิมชาวอารยันนับถือเทพหลายองค์ (Polotheism) แต่ภายหลังกลับนับถือเทพองค์เดียว (Monotheism) โดยเฉพาะเทพที่ชื่อ **ปुरुช** ซึ่งมีกายมหึมา สังเวยชีวิตตนเองเพื่อสร้างจักรวาลดังในบทสวดกล่าวว่า “**ปुरुช คือโลกนี้ทั้งหมด ทั้งสิ่งซึ่งเป็นมาแล้วและจะเป็น**”

ลักษณะของเทพเจ้า

ลักษณะของเทพเจ้าจะมีลักษณะคล้ายๆ กัน เช่น **สุรยะ อัคนี** และ **อุษา** ล้วนมีลักษณะร่วมกัน คือ ส่องสว่าง ขับไล่ความมืด และปรากฏตนในเวลาเช้า

ลักษณะของเทพเจ้า

ในด้านรูปร่าง เทพสมัยแรกมีลักษณะเป็นมนุษย์มากกว่าสมัยหลัง คือมีการกล่าวถึงส่วนของร่างกาย เช่น แขนของสุรยเทพก็คือรัศมี ลิ้นและขาของพระอัคนีก็คือเปลวไฟ แต่ละองค์จะมีรถเทียมม้า หรือสัตว์อื่นเป็นพาหนะ

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนสวรรค์

วรุณ

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนสวรรค์

วรุณ เป็นเทพสำคัญเคียงคู่พระอินทร์

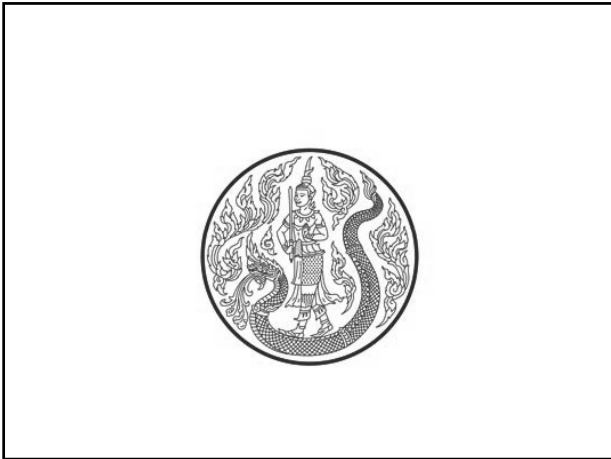
เป็นผู้ควบคุมให้ทุกสิ่งดำเนินไปตามกฎของจักรวาล เช่น ให้ท้องฟ้าและแผ่นดินอยู่แยกจากกัน ดวงอาทิตย์ฉายแสงในท้องฟ้า และโคจรไปตามวิถี ดวงจันทร์ส่องสว่างในราตรี ดาวปรากฏให้เห็น ในเวลากลางคืนและหายไปในเวลากลางวัน แม่น้ำไหลลงสู่ทะเล แต่ทะเลไม่เต็ม

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนสวรรค์

เป็นผู้ดูแลความเป็นไปในโลก ไม่มีความลับใดๆ จะรอดพ้นไปจากการล่วงรู้ของพระองค์

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนสวรรค์

○

อุษาเทวี

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนสวรรค์

○

อุษาเทวี เป็นธิดาของท้าวฟ้า เกิดใหม่เป็นประจำทุกวัน
 จึงเป็นสาวอยู่ตลอดกาล และเป็นอมตะ ไม่มีวันร่วงโรย ปรากฏกาย
 จุดเดิมทุกวัน ไม่เคยละเมิดกฎธรรมชาติหรือปวงเทพเจ้าเลย
 และจะเป็นเช่นนี้ต่อไปในอนาคตกาล การปรากฏของอุษาเทวี
 บันทอนชีวิตให้มวลสัตว์โลกให้สิ้นลง มีความใกล้ชิดกับสุรยะ
 เพราะเป็นผู้เบิกทางให้สุรยะ

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่ในอากาศ

พระอินทร์

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่ในอากาศ

พระอินทร์ เป็นเทพสำคัญที่สุดในสมัยฤคเวท เดิมเป็นเทพแห่งพายุฝน มีหน้าที่ปราบพฤตราสูรซึ่งเป็นอสูรแห่งความแห้งแล้งและความมืด ใช้ วัชระ หรือสายฟ้าสังหารพฤตราสูร หลังสังหารแล้วสายน้ำก็หลั่งไหลมาและเกิดแสงสว่างบนโลก

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่ในอากาศ

ชาวอารยันจึงเป็นหนี้บุญคุณพระอินทร์มาก เพราะต้องอาศัยน้ำฝน จึงต้องสวดอ่อนนวยอาใจเป็นพิเศษ

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่ในอากาศ

วายุ

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่ในอากาศ

วายุ เป็นลูกของนางทิดี ซึ่งเคยเป็นศัตรูกับพระอินทร์ แต่เมื่อนางไปบำเพ็ญตบะ พระอินทร์ได้มาปรนนิบัติ นางจึงหายแค้น บอกว่าลูกที่เกิดมาจะให้เป็นมิตรกับพระอินทร์ แต่พระอินทร์ไม่เชื่อค่านาง

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่ในอากาศ

วันหนึ่ง นางทิดีหลับ โดยสลบเอาศีรษะไว้ทางทิศที่เคยเป็นปลายเท้า พระอินทร์จึงเข้าไปในครรภ์ของนาง ใช้วิษระตัดลูกในครรภ์ออกเป็น 7 ส่วน กลายเป็นลมตะวันออก 1 ลมตะวันตก 1 ลมเหนือ 1 ลมใต้ 1 ลมในเทวโลก 1 ลมในพรหมโลก 1 ลมในอากาศ 1 เมื่อคลอดแล้ว นางก็มอบลูกทั้ง 7 ให้เป็นบริวารพระอินทร์

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่ในอากาศ

วายุ ได้ชื่อว่าเป็นบริวารที่ซื่อสัตย์ของพระอินทร์ แก่กล้าเข้มแข็ง ในการรบ มีฟ้าแลบและฟ้าผ่าเป็นอาวุธ

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนพื้นดิน

อัคนี

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนพื้นดิน

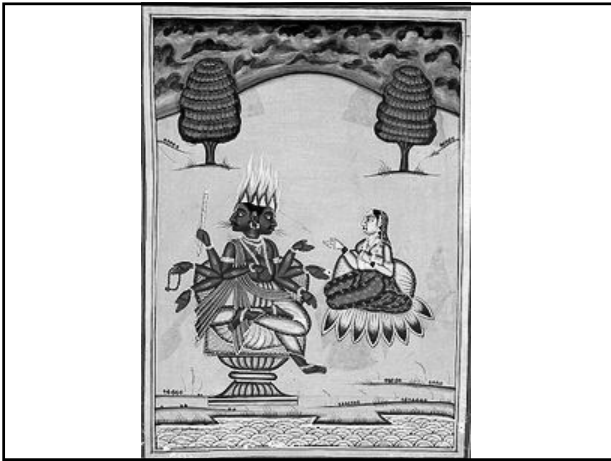

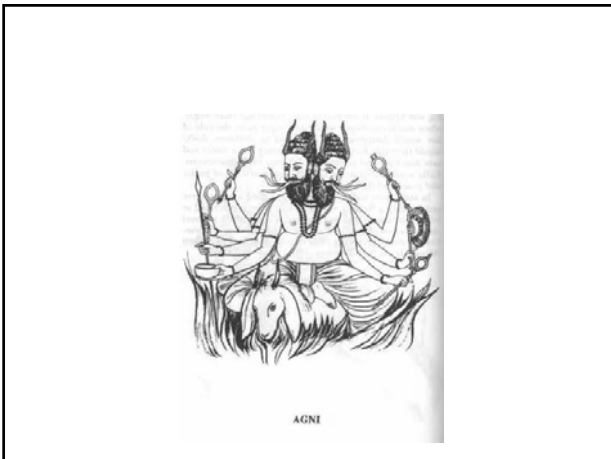
อัคนี เป็นเทพสำคัญที่สุดบนพื้นดิน เป็นบุคลาธิษฐานของไฟ ที่ใช้ในพิธีบวงสรวง การเป็นไฟบนพื้นดิน ก็คือเกิดจากการที่ไม้แห้ง 2 อันเสียดสีกัน เป็นเทพองค์เดียวที่ได้ชื่อว่า **คฤหบดี** หรือเจ้าบ้าน และบางครั้งก็ถือว่าเป็นแขกของทุกๆ บ้าน

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนพื้นดิน

การถวายเครื่องบวงสรวงเทพเจ้าทั้งหลายต้องถวายผ่านพระอัคนี
จึงเป็นเหมือนปากและลิ้นของทวยเทพ เป็นผู้นำเครื่องสังเวย
ไปยังบรรดาเทพเจ้าบนสวรรค์ หรือเป็นทูตระหว่างมนุษย์กับเทพ

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนพื้นดิน

โสม

ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนพื้นดิน

โสม มีแหล่งกำเนิดบนสวรรค์ ต่อมากอินทรีตัวหนึ่ง
นำมาให้พระอินทร์ แล้วนำมาขังพื้นดิน โสมจึงได้ชื่อว่า
“ราชาของพืชทั้งหลาย” และ “เป็นเจ้าแห่งป่า”

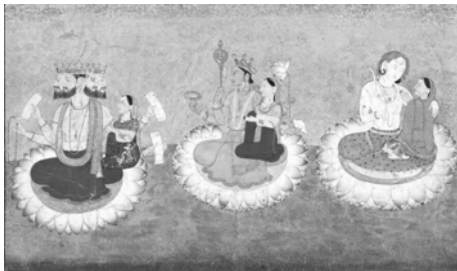
ตัวอย่างเทพที่สถิตอยู่บนพื้นดิน

น้ำโสมเป็นเครื่องดื่มที่ฤทธิ์แรง ทำให้ผู้ดื่มมีพลังพิเศษ ทำให้ผู้ดื่มมีชีวิตยืนยาวเป็นอมตะ เลยได้ชื่อว่า “อมฤต” โสมยังมีอำนาจเป็นยารักษาคนป่วย ทำให้ตามบอดเป็นตาดี งอຍเปลี่ยนก็เดินได้

เทพเจ้าหลังสมัยพระเวท

ตรีมูรติ

เทพเจ้าหลังสมัยพระเวท

พระศิวะ, พระอิศวร

Handwriting practice lines (7 horizontal lines)

Handwriting practice lines (7 horizontal lines)

Handwriting practice lines (7 horizontal lines)

เทพเจ้าหลังสมัยพระเวท

พระนารายณ์, วิษณุ

เทพเจ้าหลังสมัยพระเวท

○

พระพรหม

เทพสำคัญ

◎

ไศวนิกาย

เทพสำคัญ

◎

ไวษณนิกาย

เทพสำคัญ

◎

นารายณ์อวตาร

